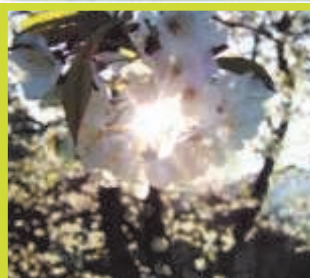

Kráľovské územie LEVa

Jeden za všetkých, sme aj všetci za jedného?

Posledné dva mesiace mi prebieha myšľou známy mušketerský pokrik: „Jeden za všetkých, všetci za jedného“. Mám totiž pocit, že mušketeri vymreli, že slovo už nerobí chlapa a možno ani dámu. A tak tento známy výrok, kde jeden bol schopný položiť život za druhých a tí druhí za toho jedného, kde morálka a charakter sa cenili nadovšetko, mi príde ako veta, ktorá patrí do rozprávok, či do historickej minulosti. A i preto si kladiem otázku, či skutočne sme tak silní, múdri a spojití, že sa dokážeme postaviť za toho jedného? Alebo nájdeme dôvody, prečo sa nám nejaký jedinec, či dokonca celý jeden tím nepáči. Súdime ako „ten jeden“ chodí oblečený, či ako sa usmieva, hovorí, gestikuluje, jednoducho prejavuje sa. Možno sa nám nepáči, ako sa iným vie poklonkovať alebo naopak nemá túto vlastnosť vo svojej povahe. Alebo sa nám možno nepáči, že povie inému svoj pohľad na nejakú záležitosť, a tento iný pohľad občas zabolí, lebo bublinka, v ktorej doteraz viedol svoj život praskla. Či naopak čakáme, kedy ten, ktorý nám sedí v žalúdku, urobí nejakú ľudskú chybu. A tá chyba bude jeho posledná, pretože nastúpia tí, ktorí rastú z chýb iných, ktorí vďaka omylom iných doslova prežívajú, ale určite nie žijú. V poslednom čase som často počula i výrok, len neurobiť žiaden chybný krok....

To by však znamenalo, že sa budeme báť urobiť akýkoľvek krok, len aby sa neobjavil ten chybný? ☺

Sme rôzni ľudia, a mnohí z nás sa vo svojom životnom strachu oberajú o možnosť napredovať. Nerozumiem však jednému, prečo bránime napredovať iným. Možno sa k nášmu strachu pridáva závisť, nenávisť, vlastná neschopnosť, alebo naopak túžba byť na mieste toho druhého.

Títo ľudia (až na svetlé výnimky) sa museli k tomuto postu predsa dopracovať svojimi schopnosťami, obeťou nočného spánku, vlastného času i času stráveného so svojou rodinou. Nerozumiem, prečo my ľudia si sami robíme prekážky. Verím totiž, že ak dovolíme tým, ktorí odborne (a je jedno v akom odbore) vedia ako na to, aby sa prejavili, potom potiahnu všetkých. I tých, ktorí žijú vo svojich bublinkách.

Môžeme sa však oprieť i o iný historický výrok, ktorý nadobúda moderný parameter, lebo vskutku má mnoho pravdy v sebe, hoc znie tak socialisticky.... „V jednote je sila!“

Želám si, aby sme zmúdreli, aby sme prejavili silu v jednote, pred ťažkým a náročným obdobím, ktoré nás všetkých čaká. Lebo je ľahké iných súdiť, možno i odsúdiť z dôvodu nenásytnosti, či ľudskej hlúposti. Je však veľmi ťažké odpúšťať a žiť podľa tých právd, ktoré tak často hlásame. Preto svoj príspevok končím povestným Všetko dobré všetkým, lebo skutočne milujem svojho blížneho ako seba samého ☺, niekedy možno až do samotnej „sebadeštrukcie“.

I touto cestou preto informujem, že zanechávam cestu bojovníka za všetky MAS a nebudem sa viac pri najbližších voľbách v máji uchádzať o post predsedu v Národnej Sieti Slovenských MAS. Ďakujem všetkým, ktorí i v rámci tejto pozície pri mne stáli, pretože bolo vskutku náročné koordinovať nielen spoločné, ale i rôznorodé názory našich kolegov, rovnako odborníkov. Robím tak preto, aby som sa s väčšou silou mohla venovať nášmu územiu, pretože verím, že je tu stále dosť dobrých ľudí, ktorí si vážia prácu tímu „levíc“ v prospech nás všetkých. Skúsme teda byť mušketermi v kráľovskom území LEVa!

Ing. Andrea Hradiská PhD.

OBSAH:

- Úvodník
- Workshop Sp. Kapitula Náboženský CR
- Spišský Jeruzalem
- Inšpirácie Magna Via Východná Morava
- Úspešné projekty v MAS LEV
- Marketing v MAS LEV
- Spolupráca a partnerstvo
- Informácie z domova
- Súťaž

Predseda:

Ing. Andrea Hradiská, PhD.

tel.: + 421 53 4699 066

mobil: 0903 449 327

e-mail: hradiska@maslev.sk

Telefón: + 421 53 4699 065

Manažér MAS:

Ing. Katarína Pjataková

pjatakova@maslev.sk

Administratívny asistent:

Ing. Zuzana Šinová

sinova@maslev.sk

Účtovník:

Mgr. Gabriela Val'ková

valkova@maslev.sk

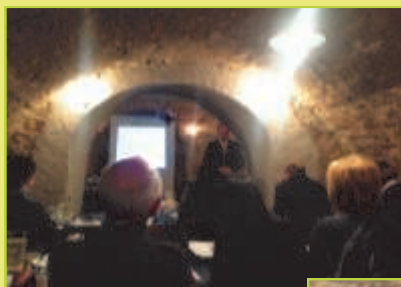
Redaktor a aktivity projektu

spolupráce:

Ing. Mariana Malecová

malecova@maslev.sk

V marci sa v priestoroch Hotela Kapitula, na Spišskej Kapitule uskutočnil **workshop** podnikateľov, priaznivcov, nadšencov, ľudí, ktorým záleží na rozvoji cestovného ruchu v našom regióne. Celé podujatie viedol a facilitoval Ing. Eduard Buraš, riaditeľ Združenia Feman. Organizačnú záštitu nad stretnutím prevzali Združenie FEMAN, Mikroregión PODBRANISKO, OZ MAS LEV, o.z. a Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Toto stretnutie nebolo len odborným, diskusným stretnutím, ale aj hodnotiacou revíziou dosiahnutých výsledkov k problematike destináčného manažmentu, marketingu náboženského cestovného ruchu, sakrálnych pamiatok

UNESCO na Spiši. Vytvoril sa vhodný priestor na odovzdanie si skúsenosti z oblasti náboženského, incomingového a vidieckeho CR.

Prezentujúci tohto názorového fóra sa predstavili buď čiastočnou prezentáciou alebo finalizáciou jednotlivých svojich projektov.

PaedDr. František Dancák, stavroformný protojerej (kňaz s právom nosiť zlatý kríž s ozdobami), známy spisovateľ, publicista a prekladateľ, autor mnohých publikácií, sa podujal priblížiť účastníkom tému náboženského turizmu a význam pútnických miest pre veriacich. Voľne citujem: „*Takýto turista nielenže hodnotnejšie vníma a objavuje svet, ale rešpektovaním zákonitosti striedania práce a odpočinku si pestuje rodinný, kultúrny a spoločenský život. Dá sa povedať, že niekoľkodňový pobyt v prírode nám poskytuje priestor pre opätovne znovuobjavenie rovnováhy, pričom materiál tentoraz nedáva exercitátor, ale ho človek čerpá priamo zo svojho okolia*“. Hovoril tiež o patrónovi turistiky sv. Bernardovi, po ktorom je pomenovaná aj známa psia rasa bernardíni. S týmto krokom sú spojené veľké nádeje a ako tvrdí Dancák môže to byť aj vzácnou skúsenosťou, ktorá nám pomôže vidieť v ľuďoch z iných národov našich bratov a naše sestry, poznávať a obdivovať ich kultúru a hodnoty. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že ide o prácu človeka veľmi prínosnú pre spoločnosť, ktorá nepochybne prispeje k lepšiemu spoznaniu tejto formy CR.

ČO potrebuje náboženský cestovný ruch na Slovensku?

- Kvalitný a nápaditý produkt
- Kvalitnú infraštruktúru
- Spoluprácu cirkví, samosprávy a štátnej správy
- Spojenie síl a finančných prostriedkov všetkých zainteresovaných
- Šikovných ľudí na tvorbu a realizáciu projektov
- Ochotných dobrovoľníkov

Následne sa prezentácie venovali **Náboženskému cestovnému ruchu a jeho vplyvu na región** (Ing. Hatalová, MDV a RR SR), ceste do minulosti **Magna Via** (Doc. Ing. Húska, predseda združenia) – zjednocujúceho symbolu historických obchodných ciest, ciest cisárov, kráľov a kniežat spájajúcou strednú Európu s JV Európou. Združenie predstavuje inovatívny prienik do nesmierného kultúrneho dedičstva. Dr. Čarnogurský Donát informoval o **príprave diecézneho múzea na Spišskej Kapitule**, ktorá sa stane inšpiratívnym materiálom, či už pre odbornú, či laickú verejnosť.

Prácu odborníkov zameriavajúcu sa na **sakrálné pamiatky a náboženskú turistiku Východnej Moravy** predstavila Ing. Daňová. Po priebežných plodných diskusiách si našla mnohých prívržencov aj téma projektu **Spišský Jeruzalem** v podaní historika Mgr. Olejníka. Tento projekt svojou tvoriťou a edukačnou ideou prekračuje v mnohých smeroch hranice Spiša.

Ing. A. Hradiská, PhD. hovorila o **podpore vidieckeho cestovného ruchu prostredníctvom programu Leader**. Vo vidieckom prostredí a spôsobe života môžeme nachádzať princípy, ktoré sú ako trvalé a udržateľné hodnoty aplikovateľné aj pre dnešné podmienky, dnešný

svet. Človek si sám vyberá čo je pre neho smerodajné, či žiť v súlade s prírodou, v harmónii s okolitou krajinou alebo ponechať telo a dušu „živoriť“. Naše združenie prispieva k skvalitneniu podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a zvýšenie návštevnosti aj podporou marketingových projektov (viď. str. 6, 7).

Turista sa učí „otvárať svoje srdce pre každého, zvlášť pre toho, kto je iný: hosťiteľ a hosť, cudzinec, prístahovalec, utečenec, ten, kto sa hlási k inému náboženstvu, ako ten, čo nevyznáva žiadnu vieru.“

(Ján Pavol II., 1999)

Na záver hosťiteľ Ing. Eduard Buraš predstavil Európsky dom – historickú Spišskú Kapitulu, TIK a poďakoval zúčastneným za prínos ich práce v riešenej oblasti a podnetné prezentácie. Workshop bol ukončený prehliadkou a ochutnávkou v historickej vínnej pivnici.

Každý z predstavených projektov sa niesol v duchu náboženského turizmu, ktorý sa neustále vyvíja, formuje, mení a zdokonaľuje. Dalo by sa povedať, že ani jeden z prezentovaných projektov – tém – nie je na svojom úplnom konci a nesnaží sa podať definitívne riešenie tematiky **Náboženského cestovného ruchu v destinácii Spiš**. Z tejto perspektívy ide o otvorené projekty, ktoré spojením síl sa stanú inšpiráciou pre ďalšie aktivity.

Svetový deň turizmu pripadá na **27. septembra**. Svetová organizácia turizmu (UNWTO) je najvýznamnejšou medzinárodnou organizáciou na poli svetového turizmu, ktorej poslaním je všestranná podpora turizmu a ekonomický prínos k zvyšovaniu mierovej konfrontácie rôznych kultúr vedúcej k lepšiemu vzájomnému pochopeniu jednotlivých národov a ich spôsobu života.

Spišský Jeruzalem CALVARIO JERUSALEM

V Spišskej Kapitule a v lokalite zvanej Pažica, Sívá Brada odborníci objavili unikátnu koncepciu teritória, ktoré pripomína staroveký Jeruzalem. Podobná symbolická krajina sa nikde inde na Slovensku nenachádza. Toto historické pútnické miesto, na pozadí ktorého sa vypína Spišský hrad, sa nachádza pozdĺž bývalej významnej stredovekej cesty Via magna, v súčasnosti na turistickej trase Gotickej cesty. „Spišský Jeruzalem“ sa začína Katedrálou sv. Martina v Spišskej Kapitule a končí Kaplnkou sv. kríža na Sivej Brade. Ide pravdepodobne o najstaršiu kalváriu na Slovensku (počiatky výstavby siahajú do roku 1666). Usporiadanie kaplniek v spomínanej lokalite je spojené s udalosťami posledných dvoch dní života a smrti Ježiša Krista v Jeruzaleme.

Sívá Brada

Katedrála

Katedrála sv. Martina predstavuje Večeradlo - miesto Poslednej večere Pána Ježiša. Časť katedrály pochádza z 13. storočia. Neskôr bola pribudovaná pohrebná kaplnka v gotickom slohu, ktorú dal postaviť vtedajší pán Spišského hradu Štefan Zápoľský (stavba kaplnky 1493 - 1499).

Štefan Zápoľský (* 1434, † 23. december 1499) bol krajinský hodnostár, palatín (od r. 1492), vojvodca a silný spojenec kráľa Mateja Korvína, mladší brat Imricha Zápoľského. Na sklonku života bol najbohatším magnátom Uhorska, vlastnil sedemdesiatdva hradov a panstiev. Do histórie Slovenska sa zapísal ako stavebník známej kaplnky Zápoľskovcov v Spišskom Štvrtku. Dal prestavať Trenčiansky a Spišský hrad a vybudovať na nich nové, po ňom pomenované paláce.

16. - 19.5.2013

SPIŠSKÝ JERUZALEM

Duchovno-kultúrne podujatie

Program: [webstránka](#) [MAS](#)

Kaplnky na Pažici sú vzdialené od seba tak, ako sú vzdialené miesta posledných dní pred ukrižovaním. Takmer v mierke 1:1. Celková konfigurácia terénu, travertínové skaly, kaplnky, Božie muky i prevažujúca borovica čierna, sú dôstojným prírodným rámcom Spišského Jeruzalema, evokujúcim prírodu Palestíny a Izraela. Tento nádherný priestor je hodným miestom turistických prechádzok, objavovania chráneného územia a miestom pre uvažovanie a meditáciu.

Zdroj: V. Olejník, Spišský Jeruzalem, 2012.

„Málokto čakal, že sa na Spiši objavia a potvrdia známky o vinnej ceste, kde víno putovalo do Poľska. Víno sa vozilo z východu, z tokajskej oblasti, kde sa dodnes pestuje. Nielen tokajské, ale aj pravé omšové víno a robili sa tu veľké obchody.“ *uviedol riaditeľ združenia Feman Eduard Buraš.*

V priestoroch Európskeho domu môžete ochutnať vynikajúce bavorské pivo, ktoré u nás pred niekoľkými storočiami varili benediktínski mnísi. Naopak, burgenlandské víno dodá atmosfére pod Spišským hradom vznešený pocit života z obdobia renesancie. Tieto pocity si umocníte, keď si zahráte kráľovský šach pod holým nebom. Netypické priestory Kultúrnej stodoly a vzdelávacieho strediska využívajú organizátori medzinárodných kongresov, workshopov a tvorivých dielní aj z dôvodov chutnej kuchyne a kvalitných služieb.

Dlaždice s emblémom Magna Via býva osadená v historickom strede mesta, cez ktoré turisti počas svojej návštevy najčastejšie prechádzajú.

MAGNA VIA - matka ciest - najväčšia učebňa

Ide o historickú kráľovsko-cisársku poštovú cestu, vybudovanú v 16. storočí na rozkaz Ferdinanda I., ktorá spájala Rakúsko, Slovensko, Ukrajinu, Maďarsko a Rumunsko. Jedna z najdlhších poštových a dopravných spojnic, ktorá mala celkom **56 poštových staníc a merala viac ako 1000 km**, (cca 520 km cez SR). Poštové stanice boli pôvodne od seba vzdialené dve poštové míle (asi 15 km) a k nim patrili i objekty stravovacie, ubytovacie a tiež hospodárske budovy pre ustajnenie ťažných a jazdeckých koní. Poštovú stanicu spravoval *magister postae*, ktorému podliehali *postilionii*. Títo vykonávali samotnú dopravu, na koňoch a neskôr na poštových vozoch – *diligenciách*. Svoj príchod oznamovali **trúbkou**, ktorá ostala dodnes symbolom pošty. V 18. storočí sa dobudovávali ďalšie poštové preprahacie stanice a cesta Via Magna sa vetvila a sieťovala i do iných regiónov

Filozofia organizácie: pomáhať v udržiavaní, v zveľaďovaní a vo využívaní, prírodného, historického a kultúrneho dedičstva, rozvíjať CR a podnikateľské prostredie, propagovať subjekty, mestá a obce na trase, podporovať vytvorenie nových pracovných príležitostí, organizovať semináre, konferencie a workshopy s medzinárodnou účasťou. Úsilím združenia je zaregistrovať túto transkontinentálnu cestu ako Európsku kultúrnu cestu.

Viete, že Klčov bol jedným z troch miest na Slovensku, kde sú zachované zvyšky vzácnnej preprahacej stanice? Národnú kultúrnu pamiatku 10521/2 tvoria dva objekty: prístavný hostinec a vozareň, ktorá je najstaršou murovanou stavbou v obci pochádzajúcou z roku 1723.

Hora Radhošť

Tri projekty zamerané na pútnictvo z iných uhlov pohľadu

Nádherné pamiatky, rozmanitá príroda, jedinečné tradície, originálna gastronómia alebo zaujímavé akcie. To je Východná Morava, región, v ktorom sa stretávajú národopisné oblasti Valaško, Slovácko a Haná.

1. Projekt Otvorené brány

Sprístupňuje a predstavuje verejnosti významné sakrálne pamiatky Zlínskeho kraja a arcibiskupstva Olomouckého (21 sprístupnených objektov). Ľudia si môžu prehliadnuť tieto skvosty podobne ako hrady a zámky so sprievodcom. Tieto nádherné kostoly však ponúkajú omnoho viac. Spoločne môžeme odкрývať príbehy, v ktorých rozprávajú umelecké diela, približujú sa tradícia a kresťanské korene.

Už od roku 2009 sa týmto spôsobom zvyšuje povedomie obyvateľov, pričom pamiatky sú pod stálym dohľadom. Vytvorilo sa 140 pracovných miest, bol vydaný kvalitný propagačný materiál a posilnila sa spolupráca s centrárou cestovného ruchu.

3. Projekt Pútnické chodníky Východnej Moravy Cammini d'Europe

Sakrálne pamiatky Moravy sa stali súčasťou ponuky 5 najväčších talianskych cestovných kancelárií zameraných na tento tip turizmu. Aktívny marketing (adresné rozosielanie propagačných materiálov s produktovými listami) sa zameriava na taliansky a nemecký trh, na krajiny ako sú Poľsko, Slovensko, Rakúsko, Česko.

Horní Lideč - unikátna betlehemská scéna je umiestnená na ploche 170 m² a obsahuje viac ako 100 vyrezávaných stavieb, medzi nimi 20 najväčších a najznámejších historických dominant Zlínskeho kraja a 20 Trenčianskeho kraja, keďže išlo o cezhraničný projekt so SR. Skladá sa asi z 220 figúr, z toho 40 pohybujúcich sa mechanických postavičiek, ktoré znázorňujú tradičné remeslá a zvyky. Hlavnými dominantami, ktoré sú tu stvárnené zo slovenskej strany, sú Trenčiansky hrad, Bojnický zámok, zrúcaniny hradov Beckov, Čachtice, Lednica, Trenčianska mestská veža, rodný dom L. Štúra a A. Dubčeka v Uhrovci a ďalšie.

2. Európsky kultúrny chodník sv. Cyrila a Metoda

Projekt chce využitím odkazu Cyrila a Metoda prepojiť významné pútnické miesta využívajúce spoločné kultúrne dedičstvo. Zapojením čo najširšieho spektra zemí, ktoré boli ovplyvnené cyrilometodejskou tradíciou (oblasť strednej, východnej a južnej Európy) nadviaže na medzikultúrny dialóg a uplatní ho v dnešnej dobe, ktorej snahou je zjednotenie Európy. Súčasťou mobility nielen mladých ľudí sa stane vyzdvihnutie umelecko-kultúrnej praxe (herectvo, remeslá, architektúra, literatúra) a odstraňovanie bariér medzi profesionálmi a amatérmi.

Úspešne zrealizované projekty v MAS LEV

Obec Kurimany: „Bezpečne na druhú stranu“

Projekt vyriešil obnovu prepojenia časti obce prostredníctvom rekonštrukcie lávok určených pre peších v počte 3 kusy. Staré lávky, ktoré boli od-

stránené nielenže narúšali vkusnosť prostredia, ale stali sa nebezpečnými. Lávky skracujú cestu mladšej aj staršej generácii k blízkeму lesíku, k autobusovej zastávke, k rodinným domom, ku kostolu a k blízkeým poľnohospodárskym poličkám, kde si pestujú zeleninu. Nebyť týchto „skratiek“ museli by chodiť naokolo, až cez hlavný most v obci. Uvedené prvky nielenže zabezpečili pohodlie, bezpečie pri mobilite obcou, ale ju aj skráslili. Zábradlie lávky je vytvorené z kruhového profilu a vysoké 1 m nad pochôdznu plochou lávky.

Obec Kurimany: „Vymeňme staré za nové“

Kurimany sú súčasťou turisticky atraktívneho regiónu a zároveň východiskovým bodom pre vychádzky v nenáročnom okolí teréne. Aj okolie obce ponúka množstvo zaujímavých a turisticky lákavých zákutí na trávenie voľných chvíľ. Zrekonštruované verejné sociálne zariadenia v kultúrnom dome budú využívané okrem občanov aj návštevníkmi kultúrno-športovo-spoločenských podujatí ako sú karneval, vianočná besiedka, Deň matiek a detí a členovia spolkov a združení pri svojich zasadnutiach, ktoré sa konajú v obci.

Obec Dlhé Stráže: „Krajšie centrum - bezpečnejšia zóna“

Obec pokračuje v estetizácii svojho prostredia a vytvorení kvalitných podmienok pre život svojich obyvateľov i potenciálnych návštevníkov. Pozornosť si vyžadoval miestny most, ktorý sa nachádza na hlavnej trase, ktorou denne prechádza množstvo ľudí i motorových vozidiel. Staré zanedbané zábradlie už neplnilo svoju základnú funkciu, ktorou je bezpečnosť pred možnými úrazmi a neočakávanými udalosťami. Skvalitnením infraštruktúry v obci dôjde k modernizácii priestoru a minimalizácii nákladov na údržbu.

Obec Korytné: „Osviežme sa športom“

Za posledných pár rokov bolo badať znížený záujem o športové aktivity. Viacúčelové športové ihrisko oživi športového ducha vo všetkých kategóriách, v malej dedinke ležiacej pod mostom. Deťom a mládeži tu chýbal vhodný priestor na realizáciu. Ide o uvedenie si dôležitosti využitia voľného času, zlepšenie fyzickej kondície, posilnenie sebavedomia a tiež o odbúrание každodenného stresu. Poukázaním na zmysluplné aktivity sa stane športovisko dobrým príkladom mnohým rodinám. Futbal, hokejbal či hádzaná si môžete na verejne prístupnom ihrisku zahrať kedykoľvek. Kdesi som čítala, že deti, ktoré majú dostatok pohybovej aktivity, vykazujú vyššiu sústredenosť na mentálnu prácu a čo je ešte podstatnejšie ich cieľavedomosť a húževnatosť v športe sa prejavuje v učení a v potrebe dosahovať úspech v rozmanitých oblastiach. Aj z tohto dôvodu nás teší podnetný priestor pre usporadúvanie mnohých spoločenských a športových podujatí.

Mesto Spišské Podhradie: „Podporíme kultúru a zachovajme tradície“

Osadenie mobilnej oceľovej tribúny prispelo k naplneniu vízie mesta organizovať množstvo kultúrno-spoločenských podujatí na Mariánskom námestí, pričom jej umiestnenie je orientované tak, aby sa vytvoril aj dostatočný priestor pre divákov, bez núteného výrubu stromov. Zakúpením piatich drevených predajných stánkov sa

podporuje prezentáciu a predaj regionálnych produktov v meste.

Mesto Spišské Podhradie: „Plníme deťom sny“ a „Na Májovej dobre, na Májovej zdravo!“

Nové detské ihriská a multi-

funkčné ihrisko robia radosť malým aj veľkým.

Združenie turizmu

Dobrovoľné združenie podnikateľov v cestovnom ruchu

Ciele organizácie:

- Zastupovať záujmy podnikateľov a zabezpečovať spoluprácu medzi nimi; spolupôsobiť pri tvorbe koncepcií a opatrení turizmu na Spiši.
- Chrániť a podporovať spoločné záujmy členov, dobré meno a úroveň cestovného ruchu doma i v zahraničí.
- Zabezpečovať informovanosť členov.
- Organizovať vzdelávacie programy, zahraničné stáže a výmeny skúseností so zahraničím.
- Zabezpečovať spoločnú propagáciu regiónu Spiš na podujatiach.
- Podieľať sa na spracovaní marketingovej koncepcie na propagáciu a podporu predaja služieb regiónu Spiš.

Veľký význam pre rozvoj cestovného ruchu má kultúrny potenciál regiónov. Systematickou spoluprácou zainteresovaných subjektov dosiahneme jeho zmysluplné začlenenie do bežného života. Združenie podalo marketingový projekt **Odhalíme naše bohatstvo a ponúkame ho všetkým**, ktorý sa zameriava na zviditeľnenie možností a potenciálu regiónu MAS pre cykloturistov a turistov prostredníctvom vydania propagačného materiálu - *Možnosti cykloturistiky v okrese Levoča*. Ďalšie podporené projekty:

- Turistický sprievodca po Levočských vrchoch s 3D zobrazením a GPS navigáciou
- Prezentácia služieb turizmu regiónu MAS LEV
- Okolo Levoči nech sa turista točí

Združenie FEMAN

Slovensko-európska kultúrna spoločnosť

Ciele organizácie:

- Rozvíjať región Východného Slovenska v oblasti cestovného ruchu.
- Vzdelávať spoločnosť v sociálnej, kultúrnej, verejnej a občianskej oblasti.
- Organizovať charitatívne podujatia.
- Organizovať kultúrno spoločenské podujatia.
- Organizovať podujatia pre mládež.
- Podporovať medzinárodnú kultúrnu spoluprácu.

Zriadením **Moderného informačného centra s celoročnou prevádzkou** sa vytvoria kvalitné podmienky rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a zvýši sa návštevnosť regiónu MAS LEV. Pôjde o vytvorenie interaktívneho mobilného turistického sprievodcu pre mobilné telefóny, zriadenie free Wifi hotspotu pre informačné centrum, tlač propagačných materiálov, websídlo a vytvorenie vzorových modelov dovoleniek. Druhým projektom je **on-line virtuálna prehliadka obcí regiónu MAS LEV a multimedialne CD s 3D zobrazením**, čím vznikne komplexný produkt cestovného ruchu, ktorý umožní prezentáciu najzaujímavejších objektov obcí. Umožní prepájať viacero panoramatických pohľadov.

Turistické informačné kancelárie: poskytujú informácie o regióne, atrakciách, pamiatkach, kultúrnych podujatiach, športe, relaxe, doprave, ubytovanom a stravovanom servise. Služby: predaj zahraničnej tlače, predaj telefónnych a parkovacích kariet, publikácie, mapy, suveníry a sprievodcovské služby.

Informačná kancelária mesta Levoča, Námestie Majstra Pavla 58, Levoča

☎ +421(0)53 451 37 63, e-mail: ikle@levoca.sk

Turistické informačné centrum Spišské Podhradie, Mariánske námestie č. 34,

☎ +421(0)53/469 90 78, e-mail: tic@spisskepodhradie.sk

FREE TIME, o.z.

Nepolitické, dobrovoľné, neziskové občianske združenie

Ciele organizácie:

- Priviesť ľudí k uvedomeniu si hodnoty, krásy a prosperity našej krajiny a zároveň spoluzodpovednosti za rozvoj cestovného ruchu v rôznych oblastiach a regiónoch Slovenska.
- Vzbudiť záujem verejnosti o rozvoj služieb v cestovnom ruchu, a následnú prípravu, zabezpečenie týchto služieb.

Mnoho ľudí vyhľadáva pokoj a oddych v tichu pekného prostredia, ďalších zas láka objavovanie nových miest, iní dávajú prednosť aktivitám v prírode ako je cyklistika, turistika, plávanie, rybačka, či poľovačka.

... spojením všetkých záujmových skupín, ktoré vstupujú do procesu ponuky a predaja na trhu CR bude **FREE TIME odkrývať krásy Spiša**. Dalo by sa povedať, že skupinka zanietenejších mladých ľudí spojila svoje sily pre dobrú vec. Prostredníctvom marketingových nástrojov ako sú *internetový portál, reklamný spot, letáky, katalóg turizmu, nástenný kalendár* chcú prezentovať produkty vo vidieckom cestovnom ruchu, pričom sa vytvorí databáza klientov spišského turizmu.

Spolupráca šikovných ľudí rodí prvé ovocie

Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky dáva možnosť využiť veľký potenciál územia pre ponuku produktov účastníkom cestovného ruchu. Okrem ponuky ubytovacích kapacít ide aj o pobyt na gazdovskom dvore, zachovanie typicky vidieckej architektúry, rôznu rekreačnú činnosť pri poľnohospodárskych prácach, zber úrody či lesných plodín, štúdium folklóru a miestnych zvyklostí, atď. Nemalý je význam vidieckej turistiky a agroturistiky pre ekonomické zabezpečenie vidieckeho obyvateľstva, ktoré sa rozhodne pre takéto podnikanie, čo môže mať priaznivý vplyv na zamestnanosť. Veľký význam má aj rozvíjajúci sa ekoturizmus. Mali by sme si uvedomiť, že budovanie cyklistických chodníkov, kempingových plôch, poľovníckych revírov, tematických parkov bude musieť zohľadňovať aktuálne obmedzenia vyplývajúce zo stanovených hraníc únosnosti územia pre danú formu cestovného ruchu.

Spolupráca subjektov vzájomne si konkurujúcich je najúčinnějšía pri ich obmedzenom počte, ak majú relatívne jednoduché a vzájomne sa prelínajúce ciele a existuje medzi nimi vysoká miera vzájomnej dôvery.

Zlepšenie spolupráce medzi podnikateľmi navzájom i medzi verejným a súkromným sektorom je podmienené intenzívnym využívaním kooperačných systémov, ako sú *miestne združenia cestovného ruchu*, alebo *dobrovoľné profesijné združenia*. Takéto kooperačné systémy majú podstatne väčšie šance na trhu ako tzv. "osamelí bežci na dlhej trati". Jednou z takýchto stmelujúcich organizácií je aj Občianske združenie **MAS LEV**, o.z., ktoré spolupracuje so združeniami: FEMAN, Združením turizmu, FREE TIME, Mikroregiónom Podbranie a EKOTREND Slovakia. V prípade dobrovoľných združení závisí štruktúra ich členskej základne od ochoty jednotlivých subjektov spolupracovať v danom regióne a od prínosu, ktorý očakávajú od tejto spolupráce.

Kľúčom efektívneho partnerstva v združení je uvedomenie si toho, že partnerstvo je najvyššou formou spolupráce a predpokladá existenciu výraznej spätnej väzby medzi všetkými stranami v navzájom rovnocennom postavení. Vidiecky cestovný ruch je charakterizovaný rozdrobenosťou na množstvo malých aktérov, ich zoskupovanie nie je jednoduché, ale ako vidíte na príklade MAS LEV je to možné.

EKOTREND Slovakia

Zväz ekologického poľnohospodárstva (EP) - dobrovoľný, apolitický

Ciele organizácie:

- Združovať odborníkov, producentov a záujemcov o EP; chrániť, tvoriť a podporovať trendy zdravej výživy.
- Poskytovať poradenstvo, informovať a šíriť osvetu v oblasti EP.
- Založiť a aktualizovať databázu EP.
- Vydávať príručky a propagačné materiály, odborne spolupracovať pri tvorbe legislatívnych noriem.
- Všestranne spolupracovať s organizáciami združujúcimi EP.

Projekt cez OZ MAS LEV: **Ekologické poľnohospodárstvo a predaj z dvora**

Strana 7

Spišský hrad Podbranie

Záujmové združenie právnických osôb

Ciele organizácie:

- Koordinovať rozvojové aktivity mikroregiónu.
- Pripravovať, realizovať a manažovať projekty pre rozvoj s orientáciou na CR (obnovu pamiatok, turizmus...)
- Propagovať aktivity združenia.
- Komunikovať s inštitúciami zodpovednými za regionálny rozvoj.
- Budovať partnerské vzťahy so samosprávou, podnikateľmi.

Projekt cez OZ MAS LEV: **Spojme sa pre región**

Občianske združenie MAS LEV, o.z.

Verejno-súkromné partnerstvo

Ciele organizácie:

- Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj a ekonomický rast regiónu, ktorý sa dosiahne podporou rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, za podpory environmentálne vhodných spôsobov a aktívneho zapájania sa obyvateľov do verejného diania.
- Zaviest' účinné nástroje marketingu a území, podporiť tradičné remeslá a multifunkčné poľnohospodárstvo, vytvárať ďalšie perspektívy pre partnerstvo, spoluprácu, sieťovanie a pomôcť obciam zatraktívniť vidiek.

Projekty spolupráce:

Kde bolo, tam bolo.... (ukončený)
Kultúrne a gastronomické vizitky Liptova a Spiša (realizácia)

Najkrajšia fotografia z územia MAS - 3. ročník súťaže

Ide o príležitosť čo najlepšie zachytiť a predstaviť v obraze to, čo je v našej MAS zaujímavé, originálne alebo výnimočné. Fotografie do súťaže, do každej z uvedených kategórii zašlite na e-mail kancelárie do 20.05.2012. Môžu byť farebné i čiernobiele. K fotografii je potrebné uviesť názov a popis (max. 200 znakov pri akej príležitosti bola zhotovená) + meno autora. Tematické kategórie: **naša príroda, naši ľudia, naše tradície (kroje), naša budúcnosť, naše „naj“ (pamätihodnosti, kultúrne dedičstvo, turistické atrakcie) a život v našej MAS (aktivity a činnosti, ktoré sa uskutočňujú v MAS).** Kancelária MAS LEV vyberie tie najzaujímavejšie do súťaže, všetky ostatné sa stanú súčasťou databázy MAS.

Marcové zasadnutie Valného zhromaždenia bolo popri množstve aktuálnych postrehov aj sumarizáciou výstupov roku 2012. Poskytnuté informácie k stavu implementácie ISRÚ, uzavretým a pripravovaným výzvam podnietili živé diskusné fórum. Po schválení účtovnej závierky za rok 2012, riadneho rozpočtu na rok 2013 a zapracovaní dodatku 1.13 k usmerneniu pre administráciu prístupu Leader, sa hovorilo o príprave nového programového obdobia, konferenciách a projektoch spolupráce (realizovaných aj pripravovaných). V neposlednom rade Ing. Hradiská, PhD.

vyzvala členov, aby aj naďalej prostredníctvom ZMOSu bojovali za vyššiu podporu MAS i za vyšší počet MAS a za svoje právo byť podporený a presadzovať to ako požiadavku celoslovenskú a najmä zdola nahor. Novým členom OZ MAS LEV sa stalo Združenie turizmu Levoča, kde je v súčasnosti predsedom Ing. E. Rusnák.

Na Slovensku už od roku 1998 funguje Slovenská živnostenská komora, ktorá počas diskusných fór rieši mnohé otázky týkajúce sa daňovo odvodovej reformy, ich vplyve na vývoj financií, novelu zákonníka práce, zákon o službách v zamestnanosti, či opatrenia vlády na elimináciu dopadov krízy. Cieľom komory je zabezpečiť prenos informácií a požiadaviek živnostenskej obce na orgány každého stupňa a spätne realizovať opatrenia vedúce k zlepšovaniu podnikateľského prostredia. Máte záujem stať sa zakladateľom okresnej SZK?

Viac informácií: KONTAKT: Ing. Mudrák, predseda KZ SZK Prešov, e-mail: mudrak@szk.sk

POZVÁNKA NA BESEDU: Spoločný projekt spolupráce s Miestnou Akčnou skupinou Horný Liptov predstaví formou besedy pod názvom *Ako sa stravovali naši starí rodičia, a ako sa stravujeme dnes?* konfrontáciu tradičného prístupu v stravovaní k súčasným trendom. Stretnutie s etnografkou PhDr. I. Zuskinovou, riaditeľkou Liptovského múzea a odborníkom na zdravú výživu, ktoré sa uskutoční v **júni 2013** na Liptove veríme, že osloví všetky generácie.

Presný termín a program bude zverejnený na našom websíde www.maslev.sk.

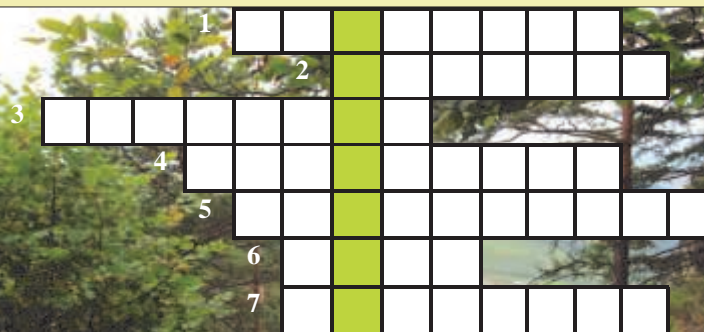
Správna odpoveď v súťaži časopisu č. 11 - úloha č. 2 (10 vložiek). Nikto neodpovedal správne.

NOVÁ SÚŤAŽ (doplňte citát):

1. V erbe akej obce je vyobrazený stojaci sv. Vavrinec?
2. Medzi klenoty architektúry v obci Olšavica patria drevené ..... sypance.
3. Folklorná skupina z Torsiek, v ktorej sa vystriedalo vyše 80 folkloristov.
4. Obec, ktorá má jednu zvláštnosť - je pekne usporiadanou dedinou. Vyše 230 domov je v dvoch radoch okolo hlavnej cesty v dĺžke 1 km a v dvoch radoch okolo potoka, tečúceho stredom obce.
5. Ako sa nazývala najstaršia nemocnica na Spiši, ktorá bola v Dravciach?
6. Najstarší vzácny druh stromu v teritóriu obce Bijacovce.
7. Ako sa nazýva najväčší vodný tok v kráľovskom území leva (územie MAS LEV)? ..... potok

„Čím náročnejší smer si vyberiete, tým väčšie ocenenie a ..... (tajnička) môžete očakávať.“

Ladislav Fábry

Odpoveď zašlite do 20.5.2013 na: malecova@maslev.sk (všetky odpovede na ? nájdete na našej webstránke)

KONTAKT: OZ MAS LEV, o.z., Námestie Majstra Pavla 28, 054 01 Levoča, tel.: + 421 53 4699 066, + 421 53 4699 065, www.maslev.sk, © Počet výtlačkov: 5000 ks, Nepredajné